

Lønnet utdanning skal sikre dobbeltkompetanse:

Dårlig tilvekst av kvalifiserte lærere

Undervisningsinstitusjonene har i dag en aldrende stab av kliniske lærere som både har forsknings- og spesialistkompetanse innen odontologi. For å sikre at også fremtidens lærerkrefter innehar den kompetansen som trengs, tilbyr nå Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) sammen med Helse- og omsorgsdepartementet (Hdir) og Kunnskapsdepartementet (KD) et lønnet utdannelsesløp som gir kandidatene en klinisk spesialitet og en PhD-grad samtidig.

Bakgrunnen er at man ser et stort behov for personer med en slik dobbeltkompetanse i fremtiden, sier professor i endodonti ved Universitetet i Oslo, Dag Ørstavik. Han er leder for Den nasjonale koordineringskomité for dobbeltkompetanse-utdanning i odontologi.

– Det har vært en økning i produksjonen av både spesialister og PhDer. Men de er sjelden sammenfallende. PhD-ene fokuserer ofte på basalforskning, mens spesialistene gjerne går for ren klinisk praksis. De som skal undervise i klinikk må også være aktive i klinisk forskning, sier han.

Forskningsbasert praksis

Ikke minst ved de regionale kompetansesentrene vil man behøve spesialister med forskningskompetanse for å drive klinisk forskning, slik det er pålagt fra myndighetenes side. PhD-delen i dobbeltkompetansen styrker kravet, som kommer sterkere og sterkere, om at all praksis i tannlegefaget skal være forskningsbasert.

– Forskingen skal blant annet dreie seg om hvilke behov befolkningen har for tannbehandling, slik at man kan tilby folk riktig kompetanse på riktig sted. Kompetansesentrene skal også forske på hvilket tannhelsetilbud regionene vil trenge i fremtiden, sier Ørstavik.

Professor Dag Ørstavik håper tilbudet om lønn under utdannelsen skal stimulere til god søkning på dobbeltkompetanseprogrammet.

Utdannelse med lønn

Det har hele tiden vært gjort forsøk på å stimulere gode kandidater til å komme inn i lærerutdanning både akademisk og klinisk, og tannleger som har tatt PhD har også blitt oppfordret til å gjennomføre klinisk spesialisering. Det nye nå er at den kliniske spesialiseringen er lønnet. Dette har tidligere ikke vært en mulig karrierevei fordi lønnsmidlene ikke har vært til stede, men nå gjør samfunnet et løft og tilbyr utdannelsen med lønn.

Finansieringen av dobbeltkompetanseutdanningen er delt 50/50 mellom Kunnskapsdepartementet (PhD-delen) og Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet (spesialiseringssiden). HOD og Hdirs ansvarsområde gjelder tannhelsetilbudet i distriktene og fylkeskommunene, mens KD har ansvaret for utdanningen ved universitetene.

– Dette er en utdanning som ikke er tenkt å konkurrere med private spesia-

listere, eller med spesialister som har et hovedfokus på klinisk produksjon og ytelse. Vi snakker om stillinger som skal være mer eller mindre skreddersydd for undervisningssituasjonen og for forskningsledelse ute i distriktene, sier Ørstavik.

Prekær situasjon

Ved universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø er det per i dag et stort behov for nye lærerkrefter med dobbeltkompetanse i alle disipliner.

– Kan vi risikere å stå uten denne typen kompetanse om bare få år?

– Absolutt. Innen noen fagområder er det allerede slik at lærere med dobbeltkompetanse pendler mellom undervisningsinstitusjonene og har deltidsstillinger på kompetansesentrene. Det er en akutt situasjon og det er bakgrunnen for at det er bevilget penger til dette prosjektet, sier Ørstavik.

– Komiteen ble opprettet i januar

i fjor. Vi fikk god respons på søkerrunden i mai-juni som gjaldt 2010-opptaket. Så kom det en ny søkerrunde bare et halvt år senere for å fylle opptaket for 2011. Programmet har kanskje ikke vært tilstrekkelig kjent blant mange mulige kandidater, og derfor forsøker vi med et ekstraordinært opptak nå i vår å supplere 2011-opptaket. Det er viktig at kandidater som er interessert tar kontakt med det fagmiljøet som han eller hun ønsker å orientere deg mot. Avdelingen vil kunne bistå med utformingen av en søknad som passer for den aktuelle kandidaten, sier Ørstavik, og viser til utlysningen i denne utgaven av Tidende.

– Hvor lang tid tar utdanningen?

– Den tar cirka seks år. De som skal bli oralkirurger har to års sykehusstjeneste i tillegg. I prinsippet har man tilgang til alle spesialitetene i Oslo og Bergen, mens det i Tromsø er kjeveortopedi og pedodonti som er aktuelt. Selv om seks til åtte år kan virke lenge, er den totale studietiden kortet ned med ett år. Man sparer et halvt år på at spesialistoppgaven nå inngår i PhD-delen, og et halvt år på at kurspakken til PhD og spesialistutdanningen samordnes, sier Ørstavik.

– Når kan kandidatene starte på utdanningen?

– Etter minst ett, men helst to, år med praksis. Praksis er nødvendig, men vi er interessert i at studentene skal fortsette karrieren mens de ennå er i studentmodus og fremdeles har teorien friskt i minne.

– Hva tilbys de som søker på programmet?

– Fast ansettelse og en arbeidsavtale som skal sikre dem at veien frem til en PhD og en klinisk spesialitet er lagt. Deres forpliktelse er at de aksepterer de betingelsene for fremdriftsplanlegging, rapportering og klinisk tjeneste med alle de forgreningene som er i et klinisk spesialprogram. Utover det er

det ingen bindinger, men det forutsettes at de gjennomfører hele løpet.

– Hvordan foregår undervisningen?

– Det legges en individuell plan for hver kandidat. Planen skjer først og fremst i samråd med den avdelingen som har den kliniske utdannelsen. Undervisningstilbudet for spesialiteten må justeres slik at det også gis rom til PhD-aktivitet i den samme tidsperioden. Dette skjer på individuell basis. Nettopp derfor er det så viktig at de som er interessert etablerer kontakt med den avdelingen hvor de ønsker å engasjere seg. De forskjellige fagmiljøene er forberedt på å bistå kandidater til å lage et godt PhD-prosjekt og produsere en god søknad, sier Ørstavik.

Odontologi for fremtiden

De som er interesserte, men får knapt med tid frem til første søknadsfrist i vår, kan eventuelt satse på opptaket til høsten.

– Den som flagger sin interesse med rimelig styrke og ser for seg en dedikert innsats gjennom disse årene vil få støtte hele veien. Det legges også opp til samlinger som skal etablere et fellesskap og fremme sosiale kontakter kandidatene imellom. Dette vil også styrke opplevelsen av at man er en viktig del av fremtidens odontologi i Norge, sier Ørstavik.

– Hvorfor skal man gi seg i kast med dobbeltkompetanseutdanningen?

– Fordi det gir en fantastisk morsom studie- og arbeidssituasjon. Studieårene vil være fulle av faglig innhold og kollegialt samvær, og det er store muligheter for et innholdsrikt og meningsfylt yrkesliv etter endt utdanning. Miljøene ved fakultetene er jo slik at du til enhver tid er sammen med mennesker som deler ditt engasjement i faget, og kandidatene vil dele dette engasjementet. Det er dessuten en stor grad av tverrfaglighet siden dette er

Dobbeltkompetanseutdanning

Det kan i fremtiden bli stor mangel på lærere som både har forsknings- og spesialistkompetanse innen odontologi.

Myndighetene tilbyr nå lønnet utdanning som gir kandidaten en klinisk spesialitet og PhD-grad samtidig med tanke på stillinger skreddersydd for undervisning.

Spesialitetene som omfattes av programmet er:

- Oral kirurgi og oral medisin
- Kjeveortopedi
- Periodonti
- Pedodonti
- Kjeve- og ansikstradiologi
- Protetikk
- Endodonti

blitt en del av målsetningen innen spesialistutdannelsen.

– Utdannelsen byr på mange muligheter til å velge en interessant karrierevei. Vi håper selvfølgelig at tilbudet om dobbeltkompetanseutdanning skal føre til en enda bedre lærerstab og en enda bedre bemanning av kompetansesentrene, avslutter Ørstavik.

Tekst og foto: Tone Elise Eng Galåen

Husk å melde
adresseforandring
www.tannlegeforeningen.no